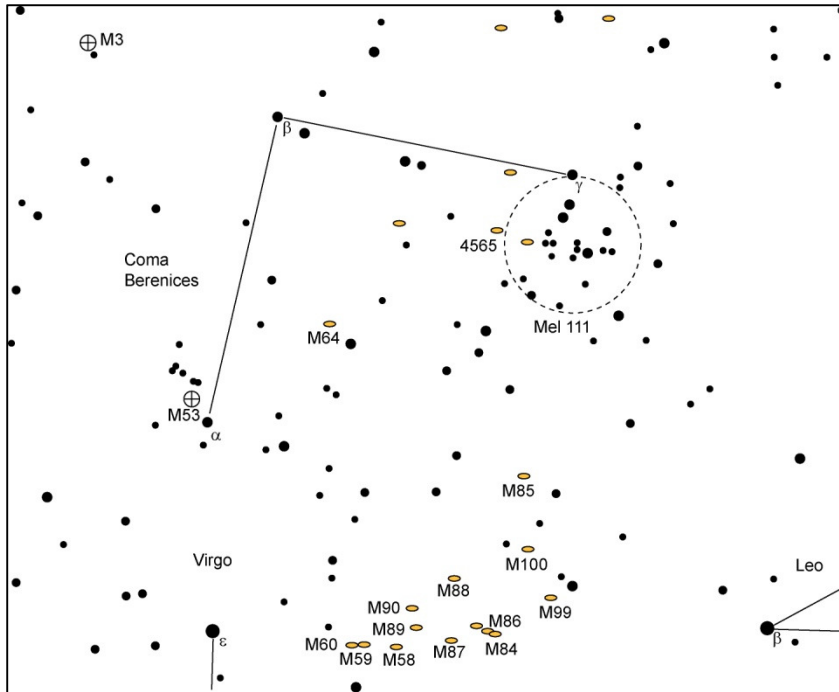

Deep Sky hjørnet

av Terje Bjerkgård

Denne gangen skal vi ta for oss noen galakser og stjernehopper i og rundt stjernebildet Berenikes hår (Coma Berenices) og Jomfruen (Virgo). Kartet nedenfor viser Deep Sky objekter ned til 10 mag.

Melotte 111 – En juvel for prismekikkerten

Denne åpne stjernehoppen har en utstrekning på hele 5° , og kan sees som en diffus sky uten kikkert. I prismekikkert eller et lite teleskop er dette en av de fineste stjernehopene, med omtrent 40 stjerner ned til 9. mag. Hopen er bare 260 lysår unna, noe som forklarer den store utstrekningen.

M53 Kulehop

Denne kulehoppen er lett å finne, kun en grad NV for α Com. Lysstyrken er 7.5 mag og den har en utstrekning på 13 buemin. Dette er en kompakt kulehop, og det er artig å sammenligne M53 med den langt større og åpnere hopen M3 som ligger bare 12 grader mot nord (se kartet).

Bare en grad SV for M53 ligger for øvrig kulehoppen NGC 5053. Denne er svært lite konsentrert og har derfor en lav overflatelyststyrke. Jeg har så vidt sett denne i et 8-tommers teleskop under gode forhold.

Virgohopens galakser

I grenselandet mellom Coma Berenices og Virgo finner vi Virgohopen, den nærmeste, 54 mill. lysår unna. Selv med en prismekikkert er det mulig å se en rekke små tåkedotter, spesielt i området mellom ϵ Virginis og β Leonis, hvor det er 13 galakser sterkere enn 10 mag. innenfor et område på 2×8 grader (se kart). Dette området er nær sentrum av Virgohopen som er markert med den enorme, elliptiske galaksen **M87**. M87 har lysstyrke 8.6 og er 7×7 buemin. i utstrekning. Ingen detaljer er synlige med amatørteleskoper. Bare en grad mot NØ ligger **M84** og **M86**, to andre gigantiske elliptiske galakser, begge rundt 9. mag. 2 grader mot NV for disse finner vi **M88**, en stor spiralgalakse med lysstyrke 9.6 mag. I mellom disse nevnte galaksene er det en flott kjede av galakser, "the Markarian Chain", alle med lysstyrke ≥ 11 mag.

Vest for M87 finner vi fem Messiergalakser (**M58**, **M59**, **M60**, **M89**, **M90**) med lysstyrker 8.8 til 9.7 mag. Tre av disse er elliptiske og to er spiralgalakser. Tett inntil M60 ligger en svakere spiralgalakse – NGC 4647 (11.3 mag). Tre store spiralgalakser ligger 3-5 grader NØ for M87, nemlig **M99**, **M100** og **M85**. Med 10-12 tommers teleskop kan en begynne å ane spiralstrukturen i de to førstnevnte.

En av de mest markante galaksene er **M64** som en finner 1/3 av avstanden mellom α Com og Mel 111. Den lyssterke galaksen er kjent for sitt svarte "øye" av støv. For å se dette kreves imidlertid et 12-tommers teleskop.

I østsiden av den åpne stjernehoppen Mel 111 finner vi **NGC 4565**, en spiralgalakse som sees fra kanten. Den er svært stor (14×2 buemin.) og har en lysstyrke på 9.6 mag. I et 8-10 tommers teleskop er den et flott syn og et støvbånd kan skimtes ved gode forhold.